

SVERIGE

Regn ersätter snö i fjällen: ”Vintern förskjuts”

UPPDATERAD I GÅR 08:29 PUBLICERAD 2022-11-21

1 min 52 sek. Varmare klimat gör vintersäsongen kortare – vilket i sin tur påverkar skidbackar runt om i Sverige.

Allt senare vintrar och färre dagar med snö, klimatförändringarna har nått de svenska skidorterna. Fjällräddaren Johan af Ekenstam ser förändringarna i sin vardag.

– Vintern förskjuts.

UTVALD LÄSNING I DIN MEJLBOX

Skaffa nyhetsbrev

DN:s klimatreporter Jannike Kihlberg ger dig veckans viktigaste läsning om klimatkrisen – nyheter, granskningar, fördjupningar och intervjuer.

Med cirka 20 mil kvar till Hemavan börjar det att regna. Ju närmare fjällen vi kommer, desto mer frost täcker marken men någon större mängd snö syns inte till, trots att det är mitten av november.

I norra Sverige har vintrarna blivit 1,5-2 grader varmare under den senaste 30-årsperioden jämfört med år 1961-1990, enligt Statens meteorologiska och hydrologiska Institut, SMHI.

– Vi ser en väldigt tydlig uppvärmningssignal. Kopplat till det har snösäsongen blivit kortare, säger Gustav Strandberg, klimatforskare på SMHI.

Cirka 15 mil från Storums tätort nära norska gränsen, ligger skidorten Hemavan där förberedelserna inför vintersäsongen är i full gång.

I Hemavan ligger rimfrosten över skog och mark, men något snödjup är det inte att tala om. Foto: Erik Simander

Även om fjällvandrare har börjat hitta till orten under sommarhalvåret, är det fortfarande vinterturismen som håller Hemavan vid liv.

– Vintersäsongen är superviktig för en ort som Hemavan. Turismen och framför allt vinterturismen är det som håller igång näringarna här, säger Johan af Ekenstam, som bott i Hemavan hela sitt liv.

Hela vintrarna spenderar Johan af Ekenstam i fjällen eftersom han gör både lavinprognoser åt Naturvårdsverket och jobbar som fjällräddare.

BILDSPEL ↗

Han har märkt hur klimatförändringarna påverkar fjällen och snön.

– Mycket av den ökade nederbörd vi nu får, kommer som regn istället för snö, säger Johan af Ekenstam.

Han brinner för både fjällen och säkerhet, men blir klimatet varmare i framtiden riskerar det enligt Johan af Ekenstam att påverka arbetet med lavinprognoser. När vädret varierar mellan mellan plus- och minusgrader på vintern, bildas olika instabila snölager av hård och lös snö, vilket kan lösa ut laviner.

– Ju mer variationer och extremer i vädret, desto osäkrare lavinprognoser, säger Johan af Ekenstam.

När Johan af Ekenstam åker upp på fjället syns ännu ingen snö. Kylan gör sig dock påmind och tack vare det kalla vädret kan de snart dra igång snökanonerna. Foto: Erik Simander

Enligt [statistik från SMHI](#) minskar antalet dagar med snötäcke i Sverige. För att kunna se tydliga förändringar i vädret tittar SMHI på långa 30-årsperioder. Än så länge syns ingen trend för hur själva snötäcket i norra Norrland påverkats, enligt klimatforskaren Gustav Strandberg.

Men på senare tid har något börjat hända.

– Under de senaste 20 åren har vintersäsongen varit kortare än normalt i norra Norrland, säger han.

I södra Norrland syns däremot en tydlig nedgång. Jämfört med för 40 år sedan har antalet dygn under ett år med snötäcke

minskat med 20 till 30 dagar.

– Det är en tydlig signal. I Svealand är trenden liknande, där kommer den största förändringen att märkas eftersom det inte är så kallt, förklarar Gustav Strandberg.

Norra Norrland har fortfarande marginalerna på sin sida. Där kommer det enligt Gustav Strandberg att fortsätta vara kallt i mitten av vintern. Men säsongen kommer att fortsätta naggas i kanten.

Några enstaka fläckar med snö syns vid Kungsliften som går hela vägen upp på fjälltoppen. Foto: Erik Simander

I Hemavan har skidpremiären flyttats från slutet av oktober år 2013 till 3 december i år. Men det är inget som beror på klimatförändringarna enligt Hemavan alpint's vd, Markus Eriksson.

– Nej, det handlar mer om när människor vill komma och åka skidor. Nu öppnar vi i december för att många stugägare kommer upp då, men rent ekonomiskt så kostar det mer än det smakar, säger Markus Eriksson.

Skidanläggningen i Hemavan förlitar sig nästan helt på natursnö, förutom i början och i slutet av säsongen då även konstgjord snö behövs.

Johan af Ekenstam kontrollerar en av snökanorna som används för att kunna garantera att det går att åka skidor i början av december. Foto: Erik Simander

Om Hemavan ska överleva i ett varmare klimat, kommer orten på sikt att både behöva hitta lösningar för framtiden. En sådan lösning kan vara att förlänga säsongen på våren.

– Det är idioti att vi ska jobba ihjäl oss innan jul för att göra snö när det inte finns naturligt. När vi stänger på våren är det jättefint på fjället, men då har folk tappat intresset. Det är dags att ställa frågan om vi inte ska förskjuta säsongen lite, säger Markus Eriksson.

Samtidigt är han tveksam till om det kommer att gå eftersom det kräver att de som säljer skidutrustning eller sänder skidor på tv också förskjuter säsongen.

– I april börjar fotbollen och då vill folk inte åka skidor längre, då vill de hellre putsa på båten, säger Markus Eriksson.

Som fjällräddare och lavinexpert lever Johan af Ekenstam hela vintern på snö, och han har märkt att snön kommer senare och senare. Foto: Erik Simander

För Johan af Ekenstam som jobbat i och på snön hela sitt liv, är lösningarna på klimatförändringarna självklara.

– Vi behöver sänka vår levnadsstandard. Om alla gör litegrann, så kan det påverka framtiden, men om ingen är beredd att sänka sin levnadsstandard över huvud taget kommer det aldrig att gå, då är det kört.

TEXT OCH FOTO

Jenny Kejerhag

jenny.kejerhag@dn.se

Erik Simander

erik.simander@dn.se